

Tojo Moyesová

Všetci tu žijeme

Žiadna rodina nie je dokonalá

Tojo Moyesová

*Všetci
tu žijeme*

Preložila Tamara Chovanová

Jojo Moyes
WE ALL LIVE HERE

Copyright © 2025 by Jojo's Mojo Ltd.
Translation © 2025 by Tamara Chovanová
Poetry translation © Karol Strmeň
Jacket design © 2025 by Emil Křížka
Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0575-4

*Saskii, ktorá chápe ľudskú povahu lepšie,
než ju kedy budem chápať ja*

1

Lila

Na Lilinom nočnom stolíku stojí zarámovaná fotografia. Doteraz sa jej nezbavila – možno na to nemala silu alebo nechcela. Štyri tváre natlačené pred obrovským akváriom na nejakej zahraničnej dovolenke – už zabudla, kde vtedy boli –, spoza nich civie roj pásikavých rýb hrajúcich dúhovými farbami. Violet si tlačí prstom nos dohora, natáhuje si dolné viečka, vyzerá ako groteskná vosková figurína; Celie v námorníckom tričku takisto robí grimasu – vzhľadom na to, že vtedy musela mať najmenej trinásť rokov, jej grimasa je trochu rozpačitejšia; Lila sa nasilu usmieva, akoby dúfala, že napriek všetkým dôkazom to bude milá rodinná fotka; a Dan sa usmieva iba naoko, tvári sa záhadne, ruku drží na Violetinom pleci.

Túto poslednú rodinnú fotku vidí Lila ráno ako prvé a večer ako posledné, a hoci vie, že by ju mala mať položenú niekde, kde jej nepoznačí deň, pre niečo – dôvod stále nechápe – ju nevie strčiť do zásuvky. Keď niekedy v noci nemôže zaspáť, pozoruje na plafóne pásy mesačného svetla a pri pohľade na tú fotku túžobne myslí na rodinu, akú mohla mať, na fotky z dovolení, ktoré nikdy nebudú existovať – na upršané víkendy v Cornwalle, na exotické pláže, kde by boli všetci v bielom, na radostné promócie pred nejakou univerzitou z červených tehál, možno na Célinu svadbu, kde by po jej boku stáli hrdí rodičia. Všetko to boli len duchovia, prchavé obrazy jej života, ktorý sa jej rozplynul pred očami.

Niekedy rozmýšľa, že vezme tempéry a rozmaže Danovi na tvári veľkú machuľu.

Lila sa pokúšala uvoľniť zapchatý záchod na prvom poschodí a vtedy zavolala Anoushka. Keď s Danom pred dva a pol rokom kupovali tento dom – veľký, „svojrázny“ (čo v reči realitného agenta znamenalo, že ho „nikto nechcel kúpiť“) a v nezrenovovanom stave v lesnatej časti severného Londýna –, očarili ju kúpeľne staré niekoľko desaťročí, ladené do mätovozelenej a do malinovorúžovej, aj tapety s malebným kvetovaným vzorom, ktoré sa jej zdali úžasné. Prešli sa s Danom po všetkých izbách a predstavovali si, ako dom bude vyzeráť, keď ho zrekonštruujú. Hoci keď na to myslela spätne, len ona hovorila svoje predstavy a Dan iba nezáväzne prikyvoval „mhm, mhm“ a ukradomky pozeral na mobil.

Deň nato, čo si vyzdvihli kľúče, sa ten malebný záchod rozhodol odhaliť svoje pravé ja, zlomyseľne sa upchal a misa pretekala. V ružovej kúpeľni, ktorú používali dievčatá, bol teraz vedľa záchodovej misy zvon a skrivený vešiak – pripravené na Lilin útok (vždy to bola Lilina úloha), keď sa niečo rozhodlo uviaznuť v odtoku.

„Lila! Zlatko, ako sa máš?“

Anoushkin hlas zrazu znel tlmene a Lila počula iba: *Nie, nechcem karafiáty, Gracie. To sú hrozne nevkusné kvety. Nie, gerbery určite nie. Ona ich neznáša.*

Lila sa predklonila a nosom zapla reproduktor, aby nemusela mobil držať v ruke. Keď jej na gumenú rukavicu výšplechla voda, naplo ju. „Super! Skvele!“ odvetila. „A čo ty?“

„Ako vždy. Zvádzam veľký boj za svojich úžasných autorov. Už je na ceste ďalší honorár. Dostala by si ho už skôr, ale Gracie je tehotná a podchvíľou vracia. Vážne, musela som vyhodiť tri kancelárske odpadkové koše. Doslova ohrozovali zdravie.“

Na prízemí naliehavo zaštekala ich pes Truant. Štekala na všetko – na veveričky v záhrade, na holuby, na smetiárov, na občasné návštevy, na závan vetra.

„Ach, to je skvelé.“ Lila zatvorila oči a špárala vešiakom hlbšie.
„Teda, to tehotenstvo, nie vracanie.“

„Veru nie, srdiečko. Je to hrozne otravné. Nechápem, prečo ženy tak rady rodia. Moje asistentky stále prichádzajú a odchádzajú, lebo rodia. Už rozmýšľam, či niečo nie je v ovzduší. Ale povedz, ako sa majú tvoje poklady?“

„Super. Majú sa super.“

Nemali sa super.

Celii pri raňajkách vyhrkli slzy, keď uvidela niečo na Instagrame, a keď sa jej Lila spýtala, čo sa stalo, Celie odpovedala, že by to nepochopila, a pobrala sa do školy. Violet na ňu nahnevane pozrela, keď jej Lila povedala, že, vo štvrtok musí ísť k otcovi – to bol jeho deň –, potom bez slova skĺzla zo stoličky a celou cestou do školy neprehovorila.

„To je dobre, to je dobre,“ povedala Anoushka roztržito ako človek, ktorý by nevnímal, ani keby ste povedali, že obe v to ráno prišli o hlavu. „A teraz k rukopisu.“

Lila vytiahla vešiak zo záchodovej misy. Voda ešte vždy siahala tesne pod sedadlo. Stiahla si z rúk gumené rukavice a oprela sa o skrinku. Počula, že Truant stále šteká, rozmýšľala, či nemá susedom zaniest ďalšiu fľašu vína. Za posledné tri mesiace im dala sedem fliaš, aby k nej neprechovávali nenávisť.

„Kedy mi niečo pošleš? Minulý mesiac si hovorila, že určite niečo budeš mať.“

Lila vydula líca. „Ja... pracujem na tom.“

Chvíľa ticha.

„Zlatko, nechcem, aby to vyznelo drsne,“ povedala Anoushka tvrdo, „román *Reštart vzťahu* sa ti pozoruhodne podaril. A vďaka Danovmu odchodu sa trochu zvýšila predajnosť. Aspoň za to mu môžeme byť vďačné. Ale nechceme zmiznúť z očí, však? Nechceme dodať rukopis s takým odstupom, že by som mohla namiesto toho vydať niekomu debut.“

„Ja... čoskoro to budeš mať na stole.“

„Čo znamená čoskoro?“

Lila sa poobzerala po kúpeľni. „O šesť týždňov.“

„Povedzme o tri. Nemusí to byť dokonalé, zlatko. Len chcem mať predstavu, na čom pracuješ. Stále je to *Sprievodca šťastným životom singlov?*“

„Ehm... áno.“

„Je tam dosť tipov, ako žiť dobre nezávisle? Zábavné opisy rande? Aj nejaké pekné pikantné anekdoty o sexovaní singlov?“

„Áno, všetko je tam.“

„Už sa neviem dočkať! Som plná očakávania! Budem to prežívať sprostredkované cez tvoje dobrodružstvá. *Preboha, Gracie, nie do toho nového odpadkového koša!* Musím končiť. Budem čakať tvoj mail. Všetkých srdečne pozdravujem.“

Lila ukončila hovor, uprene sa zahľadela na záchodovú misu a silou vôle chcela donútiť vodu, aby klesla. Keď si sadla, začula, ako po schodoch stúpa Bill. Na odpočívadle zastal, aby sa vydýchal. On a mama bývali v dome z päťdesiatych rokov desať minút od nej – dom bol zariadený skromne, svetlý a s čistými líniami – a zvládnuť niekoľko poschodí a chaos v tomto dome je preňho každý deň ťažká skúška.

„Srdiečko?“

„Áno?“ Lila nasadila veselý výraz.

„Neteší ma, že som poslom zlých správ, ale susedia sa znova sťažovali na psa. A cez kuchynský plafón presakuje čosi nechutné.“

Inštalatér zaťal zuby a vytrhol štyri palubové dosky – očividne zisťoval, že presakuje odpadové potrubie. Vylial vodu zo splachovacej nádrže a oznámil jej, že bude potrebná nová kanalizácia – „Isto nechcete mať takú kúpeľňu dlhšie. Namojveru, moji starí rodičia sú mladší než to potrubie.“ – Vypil dve šálky sladeného čaju a naúčtoval si tristoosemdesiat libier. Hovorila tomu daň za mercedes. Keď nejaký remeselník uvidel na príjazdovej ceste to prehnane drahé športové auto, hneď navýšil faktúru o dvadsaťpäť percent.

„Takže preto sa upchal záchod?“ spýtala sa Lila, a keď vytukávala PIN kód k svojej kreditnej karte, usilovala sa nemyslieť na to, čo to urobí s jej rozpočtom na tento mesiac.

„Nie, musí to byť niečo iné!“ vyhlásil. „Ale ten záchod nemôžete používať. A bude treba vymeniť vodovodné potrubie. A keď už budete pri tom, mohli by ste vymeniť palubovku. Cez túto hravo prestrčím prst.“

Keď za tým mužom zatvorila dvere, Bill jej položil na plece moložnatú dlaň. „Všetko sa vyrieši,“ povedal a zľahka jej ho stisol. To bola podľa Billa veľká citová podpora. „Môžem ti pomôcť.“

„Nemusíš,“ veselo naňho pozrela. „Ja to zvládnem. Som v pohode.“ Ticho vzdychol, potom sa zvrtol a zamieril do svojej izby.

Bill u nich teraz býval deväť mesiacov, nastahoval sa k nim krátko po smrti jej mamy. Dovtedy ho nikdy nevidela hystericky plakať, hladovať alebo zanedbávať domácnosť, takže celkom schátrala. Len sa utiahol do seba a bol zmenšeninou bývalého poctivého stolára, akého poznala tridsať rokov, až jej pripadal ako tieň. „Jednoducho mi chýba,“ povedal, keď prišla na čaj, pobehovala sem a tam a usilovala sa vliať energiu do priveľmi tichých izieb.

„Viem, Bill,“ odvetila vždy. „Aj mne chýba.“

V skutočnosti sa s tým ani ona nevyrovnala ľahko. Keď jej Dan oznámil, že odchádza, bol to pre ňu úder. A keď sa konečne dozvedela o Marji, uvedomila si, že Danov odchod bol len slabý úder v porovnaní s touto novinkou. Prvých šesť mesiacov nemohla spať, v hlave jej zúrila toxická smršť, keď si konečne dala všetko dokopy a v duchu si premietala, ako sa navzájom obviňujú a zúriivo hádajú – hoci Danovi sa vždy nejako podarilo tým hádkam vyhnuť: „Pred deťmi nie, Lila, dobre?“

Len o pár mesiacov neskôr to zrazu v porovnaní s Francescinou náhlou smrťou celkom stratilo význam. Takže keď Lila Billovi navrhla, aby sa k nim na nejaký čas nastahoval, obaja sa usilovali navzájom uistiť, že to tak vyriešili preto, aby trochu pomohol Lile s dievčatami, aby jej poskytol pomoc, kým si zvykala na úlohu matky v neúplnej rodine. Bill si nechal svoj dom a väčšinou odchádzal pracovať do peknej kôlničky na konci záhrady – tam opravoval susedom stoličky a šmirgľoval stĺpiky na zábradlie schodiska, aby Liline deti neprepadli pomedzi ne. Ani jeden nehovoril o tom, kedy sa vráti domov. Lile neprekážalo, že je tam, nebránilo jej to v živote

(akom živote?) a Billova láskavá prítomnosť dávala zvyšku ich malej rodiny potrebný pocit stability a continuity. Bol kotvou ich bezvýsledne nadskakujúceho člňa, do ktorého väčšinou zatekalo, a ony sa zrazu bez varovania ocitli na širom mori.

Lila šla do školy peši. Bol prvý týždeň po dlhých prázdninách a Bill sa ponúkol, že pôjde on, ale potrebovala pohyb (každý deň ju mákali Marjine nekonečne dlhé nohy, osí pás). Okrem toho musí aj tak vyjsť z domu – treba ísť po Violet –, aspoň môže potlačiť pocit viny, že znova nič nenapísala.

Obaja vedia, prečo sa Bill ponúkol – Lila nenávidela popoludňajšie vyzdvihovanie Violet zo školy. Ráno sa to dá, každý sa ponáhľa, môže tam dcéru nechať a bežať. Ale toto je bolestné – keď stojí pri školskej bráne s ostatnými matkami, hrozne vytŕča. Keď sa to stalo, celý mesiac videla, ako nakláňajú hlavy a šepkajú si – *To nemyslíš vážne. Bože, to je hrozné, tak ju ľutujem.* Alebo za jej chrbtom si možno hovorili: *Čuduješ sa mu? Nemôžeš sa mu čudovať...* Samozrejme, k tomu bolo treba prirátať hrozný žart, že sa to udialo len dva týždne po vydaní *Reštartu vzťahu*, keď v sérii rozhovorov o knižke rozprávala o tom, ako možno zachrániť manželstvo, poznačené prácou a starostlivosťou o deti.

Dva dni po jeho odchode prišla zachmúrená na ihrisko. Tri mamičky sedeli so sklonenými hlavami a čítali článok v *Elle* s užitočným názvom *Ako som sa postarala, aby moje manželstvo vydržalo*. Keď Philippa Grahamová videla prichádzať Lilu, tá botoxová bosorka si ho rýchlo skryla za chrbát a žmurkala ako neviniatko. Jej dve prisluhovačky – ich mená si Lila nevedela zapamätať – ledva potláčali chichot.

Dúfam, že vaši manželia sa v tejto chvíli nakazili neliečiteľnou pohlavnou chorobou, ktorú chytili od neplnoletých prostitútov, pomyslela si a s úsmevom na perách čakala, kedy Violet vybehne von, ťahajúc za sebou batoh.

Celé týždne počula pohoršené mrmlanie fascinovaných mamičiek, prenasledovalo ju na ihrisku, videla, ako sa za ňou otá-

čajú hlavy a ženy si kútikom úst vymieňajú klebety. Vždy hrdo zdvihla hlavu, hoci jej naskočila husia koža a bolela ju sánka, keď na stuhnutú tvár nasadila rigidný úsmev. Jej mama sa ujala povinnosti postarať sa o zábavu, a keď ich vyzdvihla svojím malým citroňom, vysvetlila dievčatám aj mamičkám ich priateľiek, že Lila pracuje a stretne sa s nimi nabudúce. Ale jej mama tu už nie je.

Lila pocítila dobre známe skrúcanie žalúdka, vyhrnula si golier a postavila sa na koniec roztrúsených skupiniek mamičiek, opatrovateľiek a dvoch-troch osamelých oteckov, čumela na mobil a predstierala, že práve dostala dôležitý mail. V týchto dňoch to robila bežne. Alebo priviedla Truanta, a ak sa niekto priblížil do okruhu dvadsiatich metrov, pes sa vždy hystericky rozštekal.

Zajtra, pomyslela si, zajtra ma nič nevyruší. Keď ráno odvediem Violet a vrátim sa domov, o štvrt na desať si sadnem k pracovnému stolu a nevstanem, kým nenapíšem dvetisíc slov. Radšej si nevšímala, že presne toto si slúbila najmenej tri razy do týždňa za posledných šesť mesiacov.

„Vedela som to!“

Zo skupiny mamičiek pri lavičke natretej dúhovými farbami kúsok od hojdačiek sa ozval radostný výkrik. Videla tam Marju, predkláňala sa a Philippa jej celá rozžiarená stískala rameno. Moderná Marja v dlhom kašmírovom kabáte a teniskách mala blond vlasy voľne zopnuté veľkou sponou z korytnačiny. „U Niny si nič nepila, nie? Ja na to mám čuch!“ Philippa sa zasmiala. Práve položila ruku na Marjino brucho, vtom zdvihla pohľad, uvidela Lilu a teatrálné sa odvrátila. Ústami naznačila: „Ach bože, prepáč.“

Marja sa obrátila, sledovala Philippin pohľad a očervenela.

Lila to cítila v kostiach, prv než to zaregistrovala v hlave. Hľadela na mobil, nič nevidela, no srdce jej bilo opreteký. *Nie, nie, to nemôže byť pravda. Najmä po tom, čo Dan povedal. Toto nám nemožno urobiť.* Ale pri pohľade na červenajúcu sa Marju zmizli všetky pochybnosti.

Lile prišlo zle. Krútila sa jej hlava. Čo robiť...? Najradšej by sa oprela o strom o pár metrov ďalej, ale nechcela, aby to videli iné

mamičky. Cítila na sebe tlak ich pohľadov, no len si pritisla mobil na ucho a predstierala, že tentoraz telefonuje. „Áno! Áno, je to tak! Teším sa, že si sa mi ozvala! Super! Ako sa máš?“ Rozprávala a rozprávala, ani nevedela, čo jej ide z úst, len sa obrátila tak, aby nikoho nevidela, v hlave jej šumelo.

Keď ju Violet potiahla za ruku, strhla sa.

„Srdiečko!“ Odtiahla mobil od ucha, všimla si, že vedľa jej dcéry stojí pani Tugendhatová. „Všetko v poriadku?“ spýtala sa veselo, hlas mala posadený privysoko.

„Prečo rozprávaš do mobilu, keď ťa nikto nepočúva?“ Violet sa zamračila na displej.

„Už zložili,“ odvetila rýchlo. Mala pocit, že vybuchne. Vnútri cítila taký tlak, až sa jej zdalo, že telo to nevydrží.

Pani Tugendhatová mala chlpatý sveter s netopierími rukávami a so žltým, ručne vyrobeným kartónovým odznakom, na ktorom stálo napísané zelenou fixkou *Všetko najlepšie k narodeninám*. „Práve som hovorila Violet o vianočnej hre. Pochválila sa vám, že bude rozprávačkou?“

„Výborne! Výborne!“ Lila sa napäto usmiala.

„Nechceme robiť hru o Ježišom narodení – v dnešných časoch sme nábožensky dosť rôznorodí. A viem, že je to ďaleko... no, možno nie až tak ďaleko, je to o štyri mesiace, ale viete, ako dlho trvá, kým všetko dáme dokopy.“

„Viem!“ uistila ju Lila.

„Prečo sa správaš tak divne?“ zahundrala Violet.

„A vy ste zástupkyňa rodičov pri organizovaní zábavných akcií, odkedy Frances odišla. Teda Violet si myslí, že by ste to mohli urobiť.“

„Urobiť?“

„Zadovážiť kostýmy pre hlavné postavy.“

„Kostýmy,“ zopakovala Lila neprítomne.

„Je to adaptácia *Petra Pana*.“

Marja odišla od skupiny mamičiek. Pritiahla si kabát na brucho a rozpačito pozrela na Lilu, keď prechádzala cez bránu, jej malý syn Hugo ju ťahal za ruku.

„Samozrejme!“ zvolala Lila. V hlave jej zunelo, nič iné nepočula, len to znenie. Možno jej aj vyhrkli slzy, lebo všetko sa jej zdalo akési sklené.

„Dáte sa na to? Skvelé! Violet si nebola istá, či budete súhlasiť.“

„Nerada chodí do školy,“ poznamenala Violet.

Lila pozrela na dcéru. „Čože? Netáraj hlúposti, Violet! Rada sem chodím! Sú to najkrajšie chvíle celého dňa!“

„Minulý týždeň si zaplatila Celií štyri libry, aby ma vyzdvihla.“

„Nie, nie, dala som jej štyri libry, lebo ich potrebovala. S твоjím vyzdvihnutím to nemalo nič spoločné.“

„To nie je pravda. Povedala si, že si radšej budeš obhrýzať nechty, a Celie povedala, že po mňa príde, ak jej dáš peniaze na kávu s marshmallows, ktorú predávajú v Coste, a ty si vyhlásila: ‚No dobre‘ a...“

Pani Tugendhatovej povädol úsmev.

„Stačilo, Violet. Určite, pani Tugendhatová. Ako ste povedali. Samozrejme, že sa na to dám!“ Čosi sa jej stalo s pravou rukou. Šermovala vo vzduchu, aby zdôraznila svoje slová. Mala pocit, akoby tá ruka ani nebola súčasťou jej tela.

Pani Tugendhatová sa rozžiarila. „No, zrejme začneme hneď po jesenných prázdninách, ale to bude dosť času, aby ste zadovážili kostýmy, však?“

„Áno, áno!“ odvetila Lila. „Ale teraz musíme letieť. Máme naponáhlo. No... porozprávame sa o tom. Určite sa porozprávame. A všetko najlepšie!“ Ukázala si na hrud' – na odznak pani Tugendhatovej –, potom sa zvrtila a vykročila.

„Prečo ideme tadiaľto?“ Violet pobehla, aby s ňou držala krok. „Vždy ideme po Frobisher Street.“

Po Frobisher Street išla Marja. Lila si pomyslela, že by možno aj zomrela, keby sa znova musela pozrieť na tú ligotavú blond hlavu. „Len sa mi... žiadala zmena,“ odvetila.

„Správaš sa fakt divne,“ vyhlásila Violet. Zastala, vybrala z batoha balíček čipsov z koreňovej zeleniny, ktorý jej nabalil Bill namiesto Monster Munch. (Pokúšal sa napraviť ich stravovanie.) Violet spomalila, aby si nabrala čipsy do ruky, takže aj Lila musela zastať. „Mami?“

„Prosím?“

„Vedela si, že Felix má v zadku červíky? Cez prestávku si jedného vybral a ukázal nám ho. Videla som, ako sa mu krútil okolo nechta.“

Lila zastala, usilovala sa to stráviť. Normálne by zvrieskla, keby počula takú informáciu. Ale teraz sa jej to zdalo ako celkom neškodná správa. V ten deň nič lepšie nepočula. Pozrela na dcéru. „Dotkla si sa ho?“

„Fuj! Nie!“ zvolala Violet a strčila si do úst ďalší čips. „Povedala som mu, že sa od neho budem držať na desať kilometrov. Aj od ostatných chalanov. Všetci sú nechutní.“

Lila si pomaly prešla dlaňou po tvári, trasľavo sa nadýchla. „Zostaň vždy taká, aká si, Violet,“ povedala, keď sa zmohla na slovo. „Už teraz si oveľa múdrejšia, než som kedy bola ja.“

2

Po Danovom odchode a matkinej smrti si Lila vypracovala stratégiu, ako prežiť každý deň. Keď sa zobudila – väčšinou medzi piatou a šiestou ráno – pohárom vody zapila antidepresívum citalopram, obliekla sa, prv než mala čas rozmýšľať, a vybrala sa na hodinovú prechádzku s Truantom smerom na Heath, kde sa psíčkarom ranostajom križovali cesty s osamelými kávičkármi a so zachmúrenými bežcami so slúchadlami na ušiach. Počas prechádzky počúvala audioknihy alebo suchopárne podcasty, čokoľvek, len aby nebola sama so svojimi myšlienkami.

Keď sa vrátila domov, zobudila dievčatá a dobrotami ich lákala z postelí, usilovala sa nepripúšťať si ich zmučené výkriky, keď nevedeli nájsť ponožky alebo mobil. Odkedy sa k nim nasťahoval Bill, on im chystal raňajky a trval na tom, aby dievčatá jedli ovsenú kašu s ovocím a rozličnými semenkami, nie Pop Tarts a trojdňové bajgle s džemom, aké im chystala ona. Bill bral stravovanie veľmi vážne a donekonečna rozprával o rybom oleji a čistiacich účinkoch šošovice, nevšimal si, že dievčatá len prevracajú oči a túžobne hľadia na škatuľu Coco Pops. Na večeru im varil výživné jedlá z neznámych druhov zeleniny a usiloval sa nepôsobiť urazene, keď hundrali, že by si radšej dali hrianku so šunkou a syrom.

Len čo odviedla dcéry do školy, sadla si do izby, ktorú nazývala svojou pracovňou, no bolo to smiešne označenie, lebo tá miestnosť na najvyššom poschodí bola ešte vždy zaprataná nevybalenými otlčenými škatuľami s knihami, a pustila sa do najsúrnejšieho

papierovania. Finančné papierovanie ju natoľko vyčerpávalo, že si často zdriemla na rozkladacom gauči alebo si niekedy ľahla na koberec a počúvala meditačný podcast, snažila sa nebrať na vedomie, že Truant na prízemí šteká. Usilovala sa jedávať pravidelne, aby jej neklesla hladina cukru a s ňou aj nálada. Keď sa zobudila, prebrala sa šálkou čaju a potom šla dokúpiť, čo im doma chýbalo. Vtedy už bol zvyčajne čas, aby vyzdvihla Violet a znova sa stala mamou, takže jej nezostal priestor na útočné myšlienky, potom zvädzala nekonečný boj s neporiadkom v domácnosti, s práním, domácimi úlohami a inými povinnosťami dievčat, až kým neprišiel čas, aby šli do postele. Vtedy užila dve antihistamínové tabletky (doktor jej už odmietal predpisovať obľúbené lieky na spanie, teraz sa vraj považovali za „nezdravé drogy“), alebo – keď ju pochytila vážna nespavosť – stojac pri okne vyhúlila polovicu džointu. A keď konečne cítila, že sa pomaly ako plachý kôň blíži spánok, pustila si podcast na spanie – počúvala, ako herci potichu, monotónne čítajú nudné príbehy – a modlila sa, aby zaspala aspoň na dve hodiny.

Nechcela myslieť na bývalého manžela a jeho novú partnerku, ktorá nemusela vynaložiť nijakú námahu, aby vyzerala krásne. Nechcela myslieť na jeho a Marjin bezchybný nový dom o kus ďalej, minimalisticky zariadený štýlovými predmetmi a konferenčným stolíkom značky Noguchi. Nechcela myslieť na mamu, ktorá jej chýbala, a kým žila, vďaka nej ten chaos celkom zvládala. Lila mala niekedy pocit, akoby bojovala so všetkým: so zúrivým obsahom svojho mozgu, s rozkolísanými hormónmi, s váhou, s bývalým manželom, s domom, aby sa jej nezosypal na hlavu, celkom všeobecne – s celým svetom.

Keď dievčatá v ten večer vstali od stola a Bill vyčítavo hľadel na nedojedenú divinu s jačmennými krúpmi („Je to veľmi dobré mäso, má vysoký obsah proteínov a nízky obsah tuku“), Lila si omráčene uvedomila, že sa pred ňou otvorilo nové bojisko – Dan bude mať dieťa. A to dieťa bude nevlastným súrodencom jej dcér, bude vždy prítomné v ich živote. Bude mať rovnaké právo na všetko, čo má ich otec – na peniaze, čas, lásku. To dieťa sa postará, aby to všetko bolo skutočné – Dan sa nikdy nevráti, hoci dobre vedela,

že bolo nepravdepodobné, aby sa vrátil. To dieťa bolo niečo celkom nové, a s tým sa Lila bude musieť vyrovnáť, ba vyrovnávať sa každý deň najbližších osemnásť rokov... Pri tom pomyslení by si najradšej vrazila hánky do očí.

Zavolať o štvrté na deväť. Hugo, Marjin vzorný šesťročný syn, bol bezpochyby okúpaný a už hodinu poslušne ležal v posteli v čistej pyžame, zuby umyté. Violet visela zavesená nohami na zábradlí a spievala nejakú rapovú skladbu, v ktorej Lila napočítala jedenásť rozličných pomenovaní genitálií.

„Lila.“

Keď počula jeho hlas, reflexívne vtiahla brucho. Nadýchla sa, potom povedala: „Rozmýšľala som, kedy zavolaš.“

„Marja je z toho fakt nešťastná.“ Vzdychol si. „Pozri, nechceli sme, aby si sa to dozvedela takto.“

„Takže Marja je nešťastná, čo? Ach!“ Tie slová jej vyhfkli z úst, neubránila sa tomu. „To musí byť pre ňu naozaj ťažké.“

Po chvíľke ticha poznamenal: „Pozri, je to osemnásť mesiacov. Mysleli sme si, že bude najlepšie počkať do konca letných prázdnin a potom...“

„Ale mamičky zo školy to mohli vedieť.“

„Neplánovala im to povedať. Tá potvora – ako sa volá? – si to domyslela. A Marja nemohla klamať, a tak...“

„Nie, božechráň, aby v tejto záležitosti klamala. Tak kedy to chceš povedať dievčatám?“

Dan váhal. Predstavila si, ako si prehrabol vlasy, čo robieval, keď sa mu niečo zdalo zložité. „Ehm... no, mysleli sme si... ja som si myslel, že by to prijali lepšie, keby si im to povedala ty.“

„Ach nie!“ Lila vstala od stola, prešla k drezu. „To nie, Dan. Je to tvoja povinnosť. Ty im povedz, že ich niekto nahradí.“

„Ako to myslíš, že ich niekto nahradí?“

„No, už si sa odsťahoval a hráš sa na ocinka dieťaťa niekoho iného. Ako inak to môžem vidieť?“

„Vieš, že to tak nie je.“

„Naozaj? Bol si ich otec. Teraz vodiš ráno do školy dieťa niekoho iného. Každý deň s ním večeriaš.“

„Stále som ich otec, dofrasa. Keby som mohol, večeral by som s nimi aj každý deň.“

„Len keby si nemusel žiť s nami, čo?“

„Lila, prečo to robíš?“

„Ja? Čo robím? Ty si utiekol! Ty si začal spávať s našou susedou. Ty si začal vychovávať dieťa inej ženy a tvoje deti tá vidia dva dni do týždňa.“ Nenávidela samu seba za to, ako to vyznelo, za slová, ktoré z nej vyhrkli, ale nevedela si pomôcť. „A ty si sa rozhodol splodiť dieťa so ženou, ktorá je od teba o dvanásť rokov mladšia. Ak si dobre spomínam, tvrdil si mi, že už nechceš mať ďalšie deti, hoci som ešte jedno chcela, vraj je dosť roboty s dvoma deťmi, ktoré už máme.“

V tej chvíli ju niečo donútilo, aby sa obzrela cez plece. Pri chladničke stála Celie. V ruke držala pomarančový džús, civela na mamu.

„Celie?“

Celie, popolavá v tvári, položila džús a vybehla z kuchyne.

„Čo je?“ spýtal sa Dan. „Čo sa deje?“

„Celie!“ skríkla. Potom povedala do telefónu: „Zavolám ti.“

Dvere do Celinej izby boli zamknuté, vnútri burácala hudba. Lila dva razy skúsila otvoriť dvere, potom búchala, no počula len tlmené: Chod' preč! Chvíľu tam stála, nevedela, čo robiť, potom skĺzla na dlážku a chrptom sa oprela o dvere, počúvala vytrvalé dunenie hudby.

Kým tam sedela, od Dana jej začali chodiť esemesky. V tej chvíli ich nevládala prečítať, ale zachytila útržky:

chceš, aby to bolo ťažšie, než

ako som povedal, ani jeden z nás nechce spôsobiť dievčatám

a naučia sa ľubiť nové d

Vypla mobil a usilovala sa dýchať. Len dýchaj, hovorila si.

Konečne hudba prestala dunieť. „Budem tu sedieť, kým sa so mnou nebudeš rozprávať, srdiečko,“ povedala dosť nahlas, aby ju Celie počula. V tichu sa ozýval jej hlas. „Nikam nejdem. A vieš, že dokážem byť fakt otravná.“

Znova dlhé ticho.

„Mám tu termosku, spacák a mäťový koláč. Vydržím tu aj do štvrtka, keby bolo treba.“

Konečne začula na dlážke kroky. Celie odomkla a vzdialila sa od dverí. Lila sa sťažka pozviechala a skúsila ich otvoriť – jej pubertálna dcéra ležala na posteli, dlhé čierne vlasy dramaticky rozsypané okolo hlavy, nohy v ponožkách opreté o stenu.

„Nenávidím ho.“

„Zabudni na nenávisť. Je to tvoj otec,“ povedala, ale hneď si pomyslela: *Ja ho naozaj nenávidím.*

„Je trápny. Vieš, že dala výsledok tehotenského testu na Instagram?“

„Čože?!“

Celie zdvihla mobil. A bolo to tam – fotografia bielej plastovej tyčinky s modrým pásikom. Pod tým výrazné: *ACH BOŽE.*

„Takže nikomu to nepovedala, čo?“ Lila vrátila dcére mobil, sadla si na posteľ, ruku položila Celi na nohu. „Mrzí ma to, srdiečko. Hrozne mi je ľúto, že musíš prežívať čosi takéto.“ Preglgla. „A je mi ľúto... že to nezvládam.“

Celie si zúrivo zotrela slzu z oka, zbadala na prste čiernu maskaru, znova si utrela oko. „Ty za to nemôžeš.“

„Určite ani ty.“

Celie na ňu pozrela bokom. „Kedy si sa to dozvedela?“

Lila naklonila hlavu. „Dnes som pred školou počula jednu mamičku, ako sa o tom rozpráva s Marjou. Preto otec zavolať. Nemala si to počuť. Prepáč.“

Celie pokrútila hlavou. „Ja som to vedela.“

„Ako to myslíš, že si to vedela?“

„V kúpeľni má vitamíny, ktoré sa užívajú v tehotenstve, Pregna-care. Má ich už celé mesiace. Prečo by ich mala, keby nebola tehotná?“

Lile znova skrúcalo žalúdok. Takže plánované tehotenstvo! Na chvíľu zatvorila oči, zaťala zuby, potom povedala: „Možno budeš mať to dieťa rada, keď bude na svete. Možno to bude pekné a zistíš, že mať veľkú rodinu je úžasné. Bude to v pohode, Celie. Stavím sa, že budeš mať rada svojho bračeka. Alebo sestričku... niekoho, kto ťa bude zbožňovať. Ako ťa zbožňujeme my.“

Na chvíľu zavládlo ticho.

„Páni, mami, si hrozne mizerná herečka.“

Lila na ňu pozrela. „Vážne?“

„Vôbec nevieš nasadiť kamennú tvár.“

Pár minút sedeli vedľa seba. Lila si vzdychla. „No dobre, nejaký čas to bude trochu zvláštne. Pre všetkých. Ale viem, že otec vás má naozaj rád. Nakoniec si všetci zvykneme.“

Celie sa posunula k nej a stisla jej ruku. Znova ju odtiahla, ale aj to stačilo. „Už je dobre, mami?“ spýtala sa po chvíli.

„Mne nič nechýba,“ vyhlásila Lila rázne. „Mám vás dve, nie? Nijakú inú rodinu nechcem.“

„A Billa.“

„A Billa. Čo by sme robili bez Billa?“

„Aj keď nás núti ješť hrozné jedlá. Mami, mohla by si mu povedať niečo o tej šošovici? Ráno som si na zemáku hlasno ufetila, na betón všetci vedeli, že som to bola ja.“

„Porozprávam sa s ním.“ Lila prešla do svojej spálne, radšej užije druhý citalopram... Potom sa vrátila na prízemie. Doktorka hovorila, že má dodržiavať odporúčanú dávku. No hej, ale doktorkin bývalý manžel neoplodnil polovicu severného Londýna. A tak užila druhý citalopram.

„Všetko v poriadku?“ Bill umýval riad, v tichej kuchyni znela v pozadí klasická hudba z rádia. Aj keby mu povedala, že ona riad umyje, len neskôr, mrvil by sa, keby pozerala televíziu, potichu by odišiel z obývačky a o polhodinu by sa vrátil s mokrou utierkou a s výrazom úľavy. Bill mal rád poriadok. A za posledných pár mesiacov Lila pochopila, že je rád užitočný, len si robila obavy –

sedemdesiatosemročný muž by mal viac odpočívať. Obrátil sa k nej s utierkou prehodenou cez plece.

„V pohode,“ odvetila na jeho otázku. Potom bezstarostne dodala: „Dan bude mať dieťa. S mladou milenkou.“

Bill chvíľu nehybne stál, usiloval sa to stráviť. „To... mi... je... ľúto,“ povedal napokon sekane.

Nakrátko nastalo ticho.

Potom priznal: „Naozaj neviem, čo na to povedať. Tvoja mama by vedela, čo k tomu dodať.“ Podišiel k nej, už si myslela, že ju objíma, ale zaváhal, iba jej položil ruku na rameno a stisol jej ho. „Je to hlupák, Lila,“ vzdychol.

„Viem.“ Preglgla.

„A rýchlo to olutuje, keď v noci nebude môcť spať a bude to malé prebaľovať, budú sa mu tlačiť zuby a bude mať záchvaty hnevu. Neviem, ako bude Dan prežívať ten hrozný chaos.“

Ja som mala rada ten chaos, pomyslela si smutne. Rada som sa starala o pokakané bábätká, domček s plastovými hračkami a plné koše s bielizňou na pranie. Chcela som päť detí. Malý klan. A dom na dedine – psy, zablatené čižmy, koše s drevom na kúrenie, ktoré sme priniesli z lesa. „Veru,“ zamrmala.

Zdvihla hlavu – videla, že Bill ju pozoruje. Potom pozrel dolu na vyleštené topánky, vždy mal vyleštené topánky. Ani nevedela, či ho niekedy videla inak – vždy vyžehlená košeľa, vyleštené topánky. „Asi by povedala, že je čurák,“ zrazu zahlásil.

Lila vyvalila oči. Na chvíľu sa zamyslela, potom pripustila: „Zrejme.“

„Sprostý posratý čurák. Asi.“

Bill nikdy nenadával, a keď mu vyšli z úst tie slová, znelo to tak nečakane, že chvíľu len na seba hľadeli, potom sa rozosmiali. A zasmiali sa znova, pripomínalo to štikútanie. Až sa Lilin smiech zmenil na vzlyk. Obe ruky si priložila na tvár. „Nikdy to neprebolí, Bill,“ zamrmala s plačom. „Dopekla, nikdy to neprebolí.“

Bill jej stisol plece. „Prebolí. Do tretice všetko dobré.“

Potiahla nosom. „Odkedy si poverčivý?“

„Odvtedy, čo mi prebehla cez cestu čierna mačka a tvoju mamu na druhý deň zrazil autobus.“

„Vážne?“

„Niečomu musím pripísať vinu.“ Počkal, kým prestala plakať.
„To prejde, dievča moje.“

„Áno, zvykneme si,“ doložila, odhrnula si z očí vlasy. Zasmrkala, utrela si slzy. „Ako vyzerám?“

„Vyzeráš dobre.“

Chvíľu naňho pozerala, potom zmraštila tvár. „Bože, Bill, ty vôbec nevieš nasadiť kamennú tvár, si v tom ešte horší než ja.“

3

Toto som sa naučila za pätnásť rokov manželstva: je normálne, ak každý deň manžela neobdivujete. Všetky hundreme, že sú nepopárené ponožky, premeškal STKáčku, šesť týždňov ste bez sexu. Ako hovorí úžasná Esther Perelová, láska je proces. Je to len slovo. Všetky manželstvá majú svoje vrcholy a pády a v priebehu rokov získate perspektívu, uvedomíte si, že je to len príliv a odliv vášho jedinečného romantického života. Manželstvo môže v jediný deň priniesť množstvo pocitov. Môžete sa zobudiť nahnevaná vedľa muža, ktorý chrápe, pomyslíte si, že najradšej by ste mu pritlačili na tvár vankúš, o jedenástej predpoludním v ten istý deň si želáte, aby čo najskôr vypadla upratovačka, aby ste s ním mohli stráviť v posteli príjemnú hodinku. V priebehu jedinej polhodiny môžete cítiť nehu, podráždenosť, vášeň, vďačnosť. Ide o to, aby ste pochopili ten proces, ten príliv a odliv, aby ste sa nezlakli svojich pocitov. Pretože kým v tom idete spolu, cítite v kostiach, že to jednoducho patrí k úžasnej realite a vy ste jej súčasťou, ste ľudská bytosť. Dan je môj tímový partner, ideme v tom spolu a každý deň som vďačná za tú istotu.

Niekedy si Lila spomenie na tento úryvok z článku, ktorý vyšiel v celoštátnych novinách dva týždne predtým, ako od nej Dan odišiel, a najradšej by sa schúlila ako pavúk v umývadle.

Keď to písala, cítila istotu. Spomínala si, ako sedela doma, formulovala tú poslednú vetu, naplnená láskou k manželovi, k svojmu životu. (Vždy ju zaplavili silné pocity, keď písala o fiktívnom Danovi – ten bol menej zložitý než skutočný Dan.) Dan láskavo krútil hlavou, keď hovorila o svojom otcovi, zakázal jej hovoriť ošúchanú frázu: *Každý nakoniec odíde*.

Prvý raz mu to povedala kedysi na začiatku, keď sa zľakla, lebo jej vytrvalo dával sexuálne návrhy a v prvých mesiacoch ich vzťahu sa nechcela až tak viazať. Vtedy ju chytil za ruku, zovrel ju v dlaniach a povedal: „To, že sa tvoj otec zachoval ako čurák, ešte neznamená, že všetci muži sú takí.“ Pripadalo jej to ako zjavenie, neskôr ako skúšobný kameň.

Teraz si myslela, že najšťastnejšie zrejme bolo prvé desaťročie, keď sa striedavo starali o malé deti a priam sa predbiehali, kto bude viac unavený. Dobré si spomínala na rodinnú dovolenku, keď písala knihu – sedela na pláži a pozorovala dcéry, ako sa hrajú vo vode s jej mamou (Francesca mala tak rada more!), a keď si objímala kolená špinavé od piesku, pomyslela si, aká je neuveriteľne šťastná. Akoby sa ocitla v jadre niečoho dobrého, silného, spoľahlivého: mama sa šplachotala vo vode, Bill so slnečným klobúkom na hlave ju povzbudzoval, jej krásne dievčatá sa smiali a bol tam aj jej muž! Boli finančne zabezpečení, mali nový dom, svietilo slnko, vlny sa trblietali. Zdalo sa jej, že sa má na čo tešiť.

A potom dejový zvrat – Dan odišiel! A ani nie o rok aj jej mama!

Dvadsať minút o tom premýšľala so slúchadlami na tlmenie hluku, hľadela cez okno a vtedy si všimla, že na konci jej predzáhradky stojí muž a hľadá nahor. Chvíľu ho zamračene pozorovala, čakala, že odíde. Ale nie, len podišiel dva kroky doprava, priložil ruku na kmeň a stál, očividne uvažoval. V hrubej bunde, v trochu špinavých džínsoch, na hlave čiapka. Do tváre mu nevidela. Zľakla sa – pred dvoma týždňami ukradli jej susedovi auto z príjazdovej cesty. Teraz chcela, aby ten muž niekomu zavolať, pohol sa ďalej, urobil niečo, čo jej prezradí, že nie je zlodej, neplánuje nič zlé, no on len nehybne stál a zamyslene pozeral hore. Lila ešte chvíľu sedela pri pracovnom stole, potom si stiahla z hlavy slúchadlá, zbehla

dolu po schodech, pripla Truantovi vôdzku, aby nešla von sama, a otvorila vchodové dvere. Muž pozrel na ňu.

„Toto je súkromná príjazdová cesta,“ oslovila ho dôrazne, aby ju počul.

Nič nepovedal, len na ňu uprene hľadel, Truant hrozne štekal. Zrazu si uvedomila, že je jedenásť hodín predpoludním a má na sebe pyžamo a župan. Zaumienila si, že sa neprezlečie, kým nenapíše tisíc slov, tak sa chcela donútiť, aby zostala pri pracovnom stole. Zrazu sa jej zdalo, že sa dopustila veľkej chyby.

„Čože?!“ zakričal muž.

„Toto je súkromná cesta! Chodte preč!“

Mierne sa zamračil. „Len pozerám na ten strom.“

Absurdná výhovorka.

„Tak prestaňte.“

„Mám prestať pozeráť na váš strom?“

„Áno.“ Truant napínal vôdzku, vrčal, štekal. Páčilo sa jej, ako agresívne sa správa.

Ale mužovi to očividne neprekážalo. Zdvihol obočie. „Môžem pozeráť na ten strom, ak budem stáť na chodníku?“

Cúvol dva kroky, očividne ho to pobavilo. Zúrila a zároveň sa cítila bezmocná, že ten muž sa správal tak sebaisto, očividne usúdil, že je zúfalá.

„Jednoducho sa nepozerajte na môj strom! Nepozerajte sa na môj dom! Chodte preč!“

„Fíha, aká ste priateľská.“

„Nemusím k vám byť priateľská. Len preto, že som žena, nemusím byť priateľská. Stojíte v mojej predzáhradke a ja som vás sem nepozvala. Takže nie, nemusím byť priateľská.“

Keď Truant počul jej prenikavý hlas, poriadne sa rozštekal. Kútikom oka videla, že u susedov odhrnuli záves na arkierovom okne. Zrejme to pripíšu na svoj zoznam susedských priestupkov. Ospravedlňujúco zdvihla ruku a záves sa zastrel.

„Parádne auto,“ poznamenal s pohľadom upretým na mercedes.

To športové auto si kúpila preto, lebo mala pocit, že také čosi by urobila jej mama – niečo impulzívne, optimistické. Kúpila ho od

špeciálneho dílera, lebo prvý díler, ktorému volala, jej na telefonáty neodpovedal. A kúpila ten najdrahší model, aký si mohla dovoliť z dedičstva po mame – Mercedes Benz 380 SL z roku 1985 –, ani predavač v obleku v predajni, kde napokon skončila, neveril, že si to môže dovoliť. („No páni,“ poznamenala sucho jej najstaršia priateľka Eleanor. „Ty si mu ukázala!“)

„Má džípiesko,“ zakričala.

„Čože?“ V tom hluku ju nepočul.

„Má zabudované džípiesko! Aj poplašný systém!“

Muž sa zamračil. „Myslíte, že vám ukradnem auto?“

„Nie, nemyslím, že mi ukradnete auto, lebo potom by vás polícia vypátrala a skončili by ste v base. Len vám chcem povedať, že o tom nemôžete ani uvažovať. Mimochodom, doma nemám nijaké peniaze, keby vám išlo o to.“

Chvíľu sa zamračene pozeral na svoje tenisky, potom pozrel na ňu. „Takže ste mi prišli povedať, že nemôžem pozeráť na váš strom a nemôžem vám ukradnúť mercedes, lebo by ma poslali do basy, a že nemáte doma nijaké peniaze.“

Ako to povedal, vyznelo to naozaj absurdne, čo ju ešte viac nahnevalo. „Presne tak. Možno keby ste nechodili do cudzích predzáhradiek, ľudia by vám nič také nepovedali.“

„Prišiel som do vašej predzáhradky, lebo som sa mal stretnúť s Billom.“

„Čože?“

„Mal som dohovorené stretnutie s Billom... že niečo porobím v záhrade. Ale nikto mi neotváral dvere, a tak predpokladám, že nie je doma.“

Tým ju usadil. „Ach!“ vzdychla a vtedy Truant, očividne rozzúrený, že ten vtrelec neodišiel, začal mykať vôdsku, akoby si nebol istý, či má skočiť na toho muža alebo utiecť. Lila sa ho usilovala upokojiť, ale jej tón ho zrejme len dráždil, nedal sa utíšiť.

„Bill je vo svojom dome.“ Musela to zakričať dva razy, lebo prvý raz to zaniklo v štekote. „Je vo svojom dome o kus ďalej. Pozrite, mrzí ma to. Poďte dnu, zavolám mu. Zrejme na to zabudol.“

Muž urobil dva kroky, už stál na chodníku. „Netreba, ja mu zavolám.“ Vykročil po ulici, cestou vybral z vrečka mobil.

„Ani ma neprekvapuje, že utiekol. Od Danovho odchodu si dosť... nebezpečná.“

„Nebezpečná?“

„Vyzeráš, akoby si chcela niekoho zavraždiť.“

Lila pozrela na vidličku, ktorou šermovala pri rozprávaní. Opi-sovala Eleanor „votrelca“ v predzáhradke. Nakoniec vidličku spusti-la. „Nevyzerám, že by som sa chystala niekoho zabiť.“

Eleanor skončila jeden džob a chystala sa na druhý, takže sa starostlivo namejkapovala. Vyhlásila, že keď je v práci – pracovala v televíznom štúdiu ako kaderníčka a vizážistka –, nikto ju nedo-núti, aby upravila aj svoju vizáž. Lila na ňu pozerala, rozmýšľala, či Eleanor starne krajšie než ona. Doslova... žiarila.

„No...“

„Hovoriš, že vyzerám ako šibnutá.“

„Nie.“ Eleanor nabrala paličkami suši, strčila si kúsok do úst. „Len ti hovorím ako tvoja najstaršia kamoška, že v poslednom čase si trochu... podráždená.“ Videla, ako Lila povädla, a hneď dodala: „Je to celkom pochopiteľné vzhľadom na to, čo si prekonala. Ale mala by si si to šetriť na Dana. Mala by si si uvedomovať, akým dojmom pôsobíš na iných.“

„Akým dojmom...?“

„Možno by si mala prestať s týmto...“ Prižmúrila oči a s kamen-nou tvárou hľadela na Lilu.

Lila odstrčila tanier. „To mám byť ja?“

„Nie celkom. Ty pritom aj vystrčíš bradu, to ja nedokážem.“

„No, páni, ďakujem.“

„Hovorím ti to priateľsky, Lils. Je dosť ľudí, na ktorých tak mô-žeš pôsobiť. Na Dana, to áno, tam je to namieste. Ale prečo tak zazeráš na záhradníka, ktorý si obzerá tvoj strom, kým čaká na tvojho nevlastného otca. Skús toto!“ Nasadila mierny úsmev.

„Vtipné.“

„To nemalo byť vtipné. Skús to.“

„Viem sa usmievať, El.“

„Možno. Ale už sa neusmievaš veľmi často. Len nechcem, aby si skončila ako typická rozvedená baba so zovretými perami. Keď má žena vrásky okolo úst, ťažko sa rúžujú pery.“ Stisla ústa, ukázala na vrásky. „Mimochodom, ako sa má Bill?“

Lila si vzdychla a odpila si vody. „Ťažko povedať. Aj keby ledva chodil, tvrdil by, že je zdravý.“ Predstavila si ho, ako mlčky chodí po dome so slúchadlami na ušiach, aby mohol počúvať Radio 3. Akoby potreboval stále počúvať klasickú hudbu, bola to jeho bariéra pred ostatným svetom. „Myslím, že sa má dobre. Len núti dievčatá do strukovín.“

„A ony si strukoviny obľúbili.“

„Vieš si predstaviť! Nechápem to. S mamou žili veľmi organizovane. Mali svoj pevný program, zdravo sa stravovali, vždy mali upratané... a udržiavali poriadok. Niekedy je to s ním dosť ťažké. Ale necháp ma zle, som rada, že je u nás. Myslím, že je pre nás dobré, keď máme... kontinuitu. Ale bola by som rada, keby sa trochu uvoľnil.“ Všimla si, že Eleanor pozrela na hodinky. „Ideš niekam? Mimochodom, vyzeráš fakt dobre.“

„Vážne?“ spýtala sa Eleanor nonšalantne ako žena, ktorá vie, že je to pravda. Husté vlnisté hnedé vlasy, vpredu biely prameň, ktorý pôsobil prirodzene, jasnočervená hodvábná blúzka, k nej päť strieborných náramkov... „Dnes večer mám rande s Jamim a Nicolettou.“

„To je kto?“

„Ten pár, o ktorom som ti hovorila. Ideme do hotela v Notting Hille. Som z toho celkom vzrušená.“

„Aha, trojka.“ Lila urobila grimasu.

„Radšej tomu hovoríme *ménage à trois*. Ako trojka to označujú v *Daily Maile*.“

Počas tých troch rokov, čo Eleanor bola single, sa vydala na akúsi sexuálnu odyseu a každý týždeň si s radosťou užívala „dobrodružstvá“, ako tomu hovorila. Fakt zábavné, vysvetľovala Lile, nemusí mať obavy zo vzťahov, trápiť sa, či má dokonalé telo, či to má budúcnosť a podobne. Len sa spolu zasmejú a príjemne si zasexujú. Ľutovala, že sa na to nedala už pred pár rokmi, nemusela chodiť s Eddiem.

Keď ju teraz Lila videla, jej priateľka akoby sa zmenila na nepoznanie. „Nie je to divné? Chápeš, musíš si to vopred ujasniť? Kto dá čo kam...? Alebo sa striedate?“ Lile sa to zdalo nechutné. V týchto dňoch si vie sotva predstaviť, že niekomu ukáže holú nohu, nieto že by skočila do postele s dvoma neznámymi.

„Nie je to vôbec divné. Mne sa páčia oni, im sa páčim ja. Jednoducho spolu... trávime čas, vypijeme pohár vína, zasmejeme sa, je nám dobre.“

„Pripomína mi to knižný klub, ibaže s genitáliami.“

„Nemá to k tomu ďaleko.“ Eleanor si strčila do úst kúsok zázvoru. „Len máme menej domácich úloh. Mala by si to vyskúšať.“

„Radšej zomriem!“ vyhlásila Lila. „A neviem si predstaviť, že by som sexovala s niekým iným než s Danom. Bola som s ním šťastná.“

„Hovorila si, že raz ste šesť mesiacov nemali sex.“

„Neznášam tvoju dobrú pamäť! To bolo pred koncom!“

Eleanor len zdvihla obočie, očividne sa to rozhodla nekomentovať. „V živote potrebuješ trochu radosti, Lils. Zasmiať sa, suchnúť si, neniesť na pleciah takú ťarchu. Stále si pekná. Život ide ďalej.“

„Nepôjdem s tebou na sexuálny žúr, Eleanor.“

„Tak si pozri nejakú zoznamku. Daj si s niekým rande. Skús to.“

Lila pokrútila hlavou. „Radšej nie. Ale pokúsim sa nevyzerať až tak nebezpečne! Páni, koľko ráz sme žiadali čašníka, aby priniesol účet? Mám vstať? Vyšklbnuť mu ho z ruky?!“

Bill robil na večeru rybu. Dusenú. Len čo otvorila dvere, udrel jej do nosa ten pach, zostala na chodbe, zatvorila oči a pripomínala si, aké je od neho milé, že im varí. Ich dom jej bude ešte dva dni pripomínať stánok s rybami, bol to iba nepríjemný vedľajší účinok.

Len nech tá ryba nie je so šošovicou! Zastavila sa pri Truantovi – vítal ju, akoby bola jediná osoba na svete, od ktorej mu nič nehrozí.

„Ahoj, miláčik. Uvaril som na večeru rybu so šošovicou,“ zakričal Bill a obrátil sa k nej v matkinej zástere. „Pridal som trochu zázvoru a cesnaku. Viem, dievčatá hovoria, že to nemajú rady, ale je to dobré na imunitný systém.“

„Fajn!“ zakričala a rozmýšľala, či sa jej podarí objednať si donášku tak, aby o tom Bill nevedel.

„Aký si mala deň, Lila?“ Miešal zálievku na hlávkový šalát, v pozadí bolo počuť Radio 3. Topánky sa mu ligotali ako gaštany, varil v košeli s kravatou, hoci bol už trinásť rokov na dôchodku.

„Dobrý. Bola som na obede s Eleanor, potom som zašla za účtovníkom.“ Nechcela hovoriť o tom stretnutí. Keď jej začal vyratúvať predpokladané príjmy a plánované dane, v hlave sa jej ticho rozbúchalo. „A ako si sa mal ty? Preboha, to má byť čo?“ Zarazene pozrela na obraz opretý o pracovnú dosku – poloabstraktná maľba nahej ženy. Ženy, ktorá mala rovnaké šedivé kučery a okuliare s rohovinovým rámom ako jej mama. „Prosím ťa, nepovedz, že to je...“

„... tvoja mama. Chýba mi tu. Pomyslel som si, že by bolo milé, keby sme ju dali do obývačky.“

„Ale je nahá, Bill.“

„Ach, jej to nikdy neprekážalo. Vníkala svoje telo veľmi uvoľnene.“

„Dievčatá sa určite nebudú cítiť uvoľnene, keď budú mať nad televízorom nahú starú mamu.“

Bill si mierne nadvihol okuliare, akoby si to až v tej chvíli uvedomil. „Neviem, prečo si sa zamerala na jej nahotu. Ide skôr o to, čo bolo v nej.“

„Bill, dobre vidím, čo bolo v nej. Pozri, viem, že mama ti chýba, ale čo keby si si zavesil ten obraz vo svojej izbe? Bude to prvé, čo uvidíš ráno po prebudení, a posledné, čo uvidíš večer.“

Zahľadel sa na obraz. „Len som si pomyslel, že by bolo milé, keby bola súčasťou rodiny. Keby na nás dozerala.“

„Možno keby mala nohavičky. Tak by mohla byť súčasťou rodiny.“

Bill vzdychol, odvrátil pohľad. „Ako myslíš.“

Zrazu sa cítila previnilo, objala ho, chcela sa mu ospravedlniť. Mierne stuhol, akoby ten telesný kontakt pokladal za útok. Moja mama bola zrejme jediná bytosť, pri ktorej sa cítil uvoľnene, pomyslela si.

„Môžeme si sem zavesiť peknú fotku. Fakt by neškodilo, keby tu viselo viac maminých fotiek,“ vyhlásila.

„Akoby ani nežila,“ poznamenal ticho. „Keď sa niekedy obzerám dookola, rozmýšľam, či vôbec existovala.“

Pozrela na jeho smutnú tvár – mala pocit, že jej strata je bezvýznamná v porovnaní s tým, čo stratil on. Áno, ona prišla o mamu, ale on prišiel o spriaznenú dušu.

„V tom druhom dome mám škatuľu s jej fotkami,“ nadýchol sa. „Ak ju naozaj nechceš tu.“

Všimla si – a pichlo ju pri srdci čosi, čo nevedela pomenovať –, že už nevolá svoj dom „domovom“. „Vieš čo, chvíľu tam ten obraz nechaj,“ navrhla. „Dievčatá strávia toľko času na mobiloch, že si ho pravdepodobne ani nevšimnú.“